

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH



Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 42 • Maribor, sobota, dne 8. aprila 1939 • Leto XIV

Pol stoletja boja hlapca Jerneja

zavečnega slovenskega delavca, za njegovo pravico.

Nad pol stoletja se že naše svobodne strokovne organizacije bore za pravico in kruh slovenskega delavca.

70 let nazaj sega naše delavsko socialistično izobraževalno gibanje, ki je večinoma brez podpore slovenske inteligence dvigalo duha našega delavca in mu odpiralo široka obzorja. Le veliki duhovi iz slovenskega razumnosti kakor Ivan Cankar, H. Tuma, Dermota, Lončar so z vsem srcem in dušo delali v tem gibanju.

46 let je minulo, odkar je začel izhajati naš časopis »Delavec«.

Pol stoletja tradicije imamo za seboj in v tej sorazmerno kratki dobi je socializem vidno preobrazil našega delavca: industrijski revirji kažejo največ politične zrelosti in vztrajnosti, v industrijskih revirjih je največ kulturnega življenja, v njih se čita največ knjig in časopisov, v teh revirjih v primeri s kmečkimi okraji skoro ni nobene kriminalistike. Naše organizacije se bore ne samo za kruh, temveč tudi vzgajajo delavce in sicer v duhu človečnosti; zato je danes naše delavstvo cvet našega ljudstva.

Naše gibanje si je moralo priboriti pravico do življenja ob stalnem odporu avstrijskih oblasti in tistih, ki so zastopali avstrijski duh na naših tleh. Drugi so prejemali podpore, mi brce. Drugi so silili za oblastjo, mi smo vedno podarjali svobodo. Boj nas je utrdil in danes smo močnejši in enotnejši v sebi kakor kdajkoli. Tudi delavci »Jugoslovanske strokovne zveze« vidijo v nas prijatelje in nasprotniki bodo zblížali polagoma vse delavstvo, odnosno bodo pripomogli, da bo med vse delavstvo prišlo spoznanje.

Naše gibanje se je srečevalo z različnimi nasprotniki; ne samo s kapitalisti, temveč tudi s parveniji, hohštaperji, fašističnimi domišljavci vseh vrst in ljudmi brez značaja, ki so iz besednih revolucionarjev postali prvoborniki reakcije. Vselej in vedno smo jih odpravili in po vsakem boju je bila naša zrelost večja.

Danes ima celotno naše delavsko gibanje to poslanstvo, da zbere okrog sebe sploh vse, kar je zdravega v našem ljudstvu, vse svobodoljubno čuteče in misleče ljudi.

Nekateri hočejo spremeniti delavske samouprave v brezpomembne urade, pa baš proti tem bo delavstvo ustvarilo svojo resnično samoupravo.

Kdor misli, da se da na dollfusovski način uničiti pol stoletna tradicija, bo doživel težko razočaranje na samem sebi.

Petdeset let smo delali hlapci Jerneji in nadaljevali bomo svojo pravdo, dokler je ne dobimo. Kolikor težja je, tembolj zaslužno bo pridobljena.

Anglija in Sovjetska Rusija

Ideološke razlike so brez pomena.

Chamberlain je govoril tudi o razmerju Anglije in Sovjetske Rusije; rekel je:

»Ne trdimo, da med nami ni ideoloških razlik in da bodo te obstojale tudi še nadalje. Toda kot sem že dejal, so te ideološke razlike v zvezi z vprašanjem miru in varnosti v Evropi brez pomena.«

Ta Chamberlainova izjava je razočarala tudi francosko desnico, ki se je doslej trdovratno upirala sodelovanju s Sovjetsko Rusijo.

Zedinjene države nastopijo v Evropi

Konec ameriške nevtralnosti

V zunanjepolitičnem odboru senata Zedinjenih držav je pričela debata o spremembi zakona o nevtralnosti.

Državni podtajnik Stimson je predlagal, da naj bi Zedinjene države Severne Amerike smele v bodoče podpirati z vojnimi dobavami države, ki bi postale žrtev neizvnanega napada, obenem pa izvajati gospodarski pritisk na države napadalke.

Na vprašanje nekega senatorja, ali bi Zedinjene države nastopile v Evropi v primeru vojne Anglije, Francije in Rusije proti totalitarnim državam, je Stimson izjavil:

»Ako bi bila ameriška vlada mnenja, da napad na Anglijo, Francijo in Rusijo predstavlja samo prvo etapo nadaljnjega napada totalitarnih držav na Zedinjene države Severne Amerike, bi se niti za hip ne pomišljala, nuditi svo

svojo pomoč navedenim državam, da se izogne nevarnosti drugega napada, ki bi bil namenjen nam.«

S tem je konec nevtralnosti Zedinjenih držav, na katero so v Evropi ponekod računali. ...

Izvoz iz Jugoslavije v Francijo bo mogoče potrožiti, tako da bo dosegel letno vsoto okrog 300 milijonov dinarjev.

Zagrebski razgovori za sporazum

Kako daleč so napredovali razgovori med dr. Mačkom in predsednikom vlade?

O tem piše »Hrvatski dnevnik«:

»O razgovorih, ki sta jih vodila predsednik dr. Maček in predsednik vlade, ni bil napravljen noben zapisnik, ker tudi ni bil dogovorjen noben sporazum. Ti razgovori so bili samo važna izmenjava misli o položaju Hrvatov v tej državi in o taki državni skupnosti, v kateri bi se hrvaški narod počutil zadovoljen. Od tega načelnega soglasja je še dolga pot do konkretnih zaključkov. Že pred začetkom teh razgovorov se je vedelo, da pri razpravljanju o načelnih vprašanjih ne bo težav. Radi tega hrvaška javnost z mnogo večjim zanimanjem pričakuje nadaljevanja teh razgovorov, ko se bo prišlo na konkretne stvari. Pri tem mislimo ne samo na obseg poedinih sestavnih delov državne skupnosti, ampak tudi na njihovo pristojnost. Doslej se je vršila organi-

zacija državne skupnosti brez Hrvatov in proti Hrvatom. Organizacija državne skupnosti, ako se želi, da naj bi bila čvrsta in stabilna, se mora torej izvesti v sporazumu s Hrvati in se morajo v njenem okviru izpolniti težnje Hrvatov. Kako bi se to doseglo, o tem se bo govorilo ob priliki nadaljevanja razgovorov.«

Notranji sporazum še vedno ni dosežen. Sklepanje in odobritev sporazuma bo vsekakor pridržana forumom, ki bodo izšli iz svobodnih volitev. Ko smo že pripravili deset let z neplodnimi poskusi privedi vprašanje notranjega sporazuma h kraju, bomo počakali še toliko časa, da bo narod poslušajoč se novih zakonov, močel reči svojo zadnjo in odločujočo besedo.

Anglija in Poljska

Ščititi samo Poljsko bi bilo premalo

Obrambna zveza med Anglijo in Poljsko podpisana

Po razgovorih med poljskim zunanjim ministrom Beckom in angleškim zunanjim ministrom Halifaxom ter predsednikom vlade Chamberlainom je angleška vlada sklenila dne 5. t. m., da odobrava obrambno pogodbo s Poljsko. — V političnih krogih trdijo, da je bil med obema državama sklenjen tudi tajni dogovor, ki bo veljaven za gotove nepričakovne primere. Pogodba je gospodarske in politične naravi in jo na Poljskem vprek pozdravljajo.

Pogodba je le začasna, ker je bila nujna. Trajna pa bo sklenjena čim prej.

Chamberlain je govoril v angleškem parlamentu o obrambni pogodbi med Anglijo in Poljsko ter dejal: »Čim bi se Poljska uprla napadalcu, bi ji Anglija in Francija nemudoma prihiteli na pomoč. Nemška zagotovila so, kot da bi jih zaupali vetru, ki jih odnese.«

»Nemška vlada brez dvoma zasleduje cilj, da s silo vzpostavi svojo svetovno nadvlado. Zato ni Poljska edina dežela, ki je ogrožena in angleško jamstvo bi bilo malo vpoštevano, ako bi ga Anglija omejila samo na en slučaj, ki bi ne bil niti najvažnejši.«

Kaj je z Albanijo?

Italijanski protektorat nad deželo?

Iz Londona so se razširile vesti, da bodo italijanske čete zasedle Albanijo in da bo Italija proglasila nad deželo protektorat. Baj je za zasedbo Alba-

nije določenih 20.000 mož, ki čakajo na vkrcanje v italijanskih pristaniščih. — Tako v Rimu kot tudi v Tirani zanikajo to vest.

Zaplet radi Dobrudže?

Med Bolgarijo in Rumunijo.

V isti sapi, ko zanikajo v Rimu vesti o izkrcavanju italijanskih čet v Albaniji, širijo italijanski listi vesti o neki mobilizaciji v Rumuniji proti Bolgariji. Trdijo namreč, da se Bolgarija pripravlja

na zasedbo Dobrudže, ki jo je po svetovni vojni morala odstopiti Rumuniji.

Izgleda, da so se na Balkanu vgnezdili neki kuharji, ki bi tu hoteli podkuriti ...

Zakaj se Japonska ne more odločiti za vojno zvezo z Nemčijo in Italijo?

Japonska vojna moč peša.

»Central Daily News« poroča, da je udarna sila japonske vojske vsak dan manjša. Do zdaj so Japonci izgubili 700.000 oficirjev in vojakov (v rusko-japonski vojni je n. pr. padlo le 200.000 Japoncev). Japonce stane vojskovanje dnevno skoro milijon funtov. Japonska zunanja trgovina katastrofalno nazaduje. Angleška trgovina je zopet pridobila trge, ki jih je prej prevzela Japonska. Japonci so tudi izgubili mnogo strateško važnih mest na Jangtseju, tako da so ladje stalno ogrožene od Kitajcev. Južno Kitajsko so Kitajci zopet iztrgali Japoncem v ljutih bojih. — Po uradnih kitajskih podatkih so Kitajci sestrelili od začetka vojske pa do decembra 1938. leta 1034 japonskih letal. Japonci sami uradno razglašajo, da je bilo od 1. do 10. februarja t. l. prenešenih iz Kitajske na Japonsko 23.500 žar s pepelom padlih japonskih vojakov. — Na črti Peiping-Hankau so Kitajci pred kratkim uničili 38 japonskih lokomotiv ter 200 vagonov in spustili v zrak 14 železniških mostov. Japoncem zadnje čase primanjkuje denarja in dobrih strateških načrtov in morala japonskih vojakov je vsak dan manjša.

Novi predsednik francoske republike zopet Lebrun

V sredo, dne 5. t. m. se je sestal v verzajski dvorani francoski nacionalni kongres, parlament in senat, k volitvi predsednika republike, ker je predsedniku Lebrunu potekla sedemletna poslovna doba.

Kritični mednarodni položaj je nedvomno pobudil željo, da se nadaljuje dotedanja francoska politika in tako so se zedinile meščanske stranke poslanske zbornice in senata končno na ponovno kandidaturo dotedanjega predsednika Lebruna, čeprav so bila mnjenja prvotno deljena.

Izvoljen je bil v prvi volitvi Albert Lebrun s 506 glasovi od 910 oddanih glasov. Socialisti in komunisti so glasovali za svojega kandidata. Socialisti za Bedoucea (151 glasov), komunisti za Cachina (74 glasov). Za druge kandidate je glasovalo 44 poslancev in senatorjev, 6 glasovnic je bilo neveljavnih.

Italijansko-nemška posvetovanja. V Inomestu se vrši posvetovanje šefa italijanskega generalnega štaba generala Pariana in šefa nemškega generalnega štaba generala Keitela.

Koncentracijska taborišča v Španiji

izdajatelj: ...

»Havas« poroča iz Madrida: V bližini Madrida se nahaja koncentracijsko taborišče, v katerem je zaprtih 17.000 miličnikov, ki so se borili v 1. republikanskem armadnem zboru. Miličnike, ki si morejo dobiti dva nacista kot poroka, začasno izpuste, ostali pa bodo morali ostati za žičnimi pregrajami, dokler ne bo končana proti njim uvedena preiskava.

V Bazi sta bila aretirana socialistični prvak Memoyo in komunistični poslanec Bolivar. Zaprta sta tudi komunistični župan v Andujaru Vilhesm in župan, pristaš republikanske stranke, Rafael Henche.

Kako so bili izdani republikanci?

Luis Serano Nova, vodja madridske falange, je izjavil dopisniku »United Press«: »Doslej smo aretirali 1500 rdečih zločincev, med njimi tudi voditelja Negrinove tajne policije »Sim«, Quintana. Falangisti smo imeli pristaše v vseh organizacijah. V »Sim« so delali za nas štirje moški in tri ženske. Posebno uspešno je bilo delo članov falange v nabornih komisijah. Večina zdravnikov je bila na strani generala Franca. — Na ta način je bilo mogoče osvoboditi 40.000 tajnih pristašev ge-

nerala Franca od službe v armadi. — V naših rokah se nahajajo sezname 30 komunističnih celic in 2700 oseb, ki so preskrbovale tajni policijske informacije. Ob izbruhu upora ob padcu Negrinove vlade sem izpustil iz madridskih zaporov 1786 falangistov in jih oborožil. V svrhu zaščite naših članov smo izdali 14.000 potvrdjenih izkaznic.«

Te navedbe dokazujejo, s čim vse mora računati kakšna vlada in armadno poveljstvo v slučaju izbruha vojne.

V Mehiki bodo volili predsednika

Veliko vlogo igra razglasitev veleposesti in lastnikov naftinih vrelcev.

V Mehiki bodo volitve predsednika republike. Sedanji predsednik Cardenas bo odstopil. Kongresa delavcev in kmetov pa bosta imela nalogo, da določita novega kandidata.

Cardenas je izvršil velike reforme v Mehiki. Zlasti velike zasluge ima za agrarno reformo in sicer je razlastil 25 milijonov hektarjev zemlje in jo dodelil zadruham, njegovi predniki pa so vsega skupaj razdelili samo 16 milijonov hektarjev zemlje. Veliko zemlje je izgubila cerkev, ki je radi tega postala očitna nasprotnica novega režima in zaveznica razlaščenih veleposestnikov kot v Španiji.

Najhujše pa je prizadel Cardenasov režim kapitaliste z razlastitvijo petrolejskih vrelcev. Kapitalisti so se osvetili na ta način, da so odtegnili Mehiki ladje za prevoz nafte.

Pod Cardenasom so dobili delavci velike pravice. Zajemeno imajo pravico stavke, tako tudi uradniki.

Mehika je zadnje čase prodala precej nafte Nemčiji, Italiji in Japonski, dasi je njen režim proti politiki teh držav.

Nafta pa ni glavni proizvod Mehike. Kajti le 20 odstotkov mehiškega izvoza odpade na nafto, med tem ko odpade na rude 40 odstotkov celokupnega izvoza. Pri proizvodnji nafte je zaposle-

nih 16.000 delavcev, v rudnikih pa 60.000.

Bodočnost Mehike je popolnoma v rokah delavcev in kmetov. Ako bodo znali ravnati državno krmilo, bo postala Mehika vzor socialne države.

Zopet morska ožina Dardanelle

Razgovori s Turčijo.

Dardanelle, morska ožina, ki vežejo pri Carigradu Črno in Sredozemsko (Jovsko) morje, so bile že pred svetovno vojno zaprte za vojne ladje. Francoski zunanji minister Bonnet bi rad to zaporo odpravil in se je te dni posvetoval z angleškim, ruskim in turškim poslanikom, da bi Francija lažje ščitila svoje interese v srednji Aziji.

Zaobnovitev češkoslovaške Gibanje v Ameriki.

Češkoslovaški, slovaški in rusinski emigranti, okoli 100.000, so priredili veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem sta zlasti govorila dr. E. Beneš in newyorški župan La Guardia.

Sprejeta je bila resolucija za obnovo češkoslovaške republike.

Newyorški župan La Guardia je odločen pobornik demokracije in nasprotnik totalitarizma. Zborovalcem je obljubil pomoč Zedinjenih držav.

Redi praznika izide prihodnja številka našega lista v sredo, dne 12. aprila.

Kako se reče temu? Ukinitve samouprave delavskih zbornic, odgoditev volitev in imenovanje novih uprav — imenuje časopisje »Slovenec« koncerna »popravo krivd«. — V članku »V veliki noči« pa piše »Slovenec«, da je to brezmejna ljubezen, ki izčiščuje, preraja in odreši. — Zaključuje pa razmišljanje o delavskih zbornicah z »Bog daj svoj blagoslov!« Tega si je želel tudi Dollfuss, ko je pregazil socialne demokrate.

Kako se »Slovenec« norčuje sam iz sebe. V št. 85. »Slovenca« citamo: »Voditelj hrvatske delavske zveze, narodni poslanec HSS Alojzij Pečnik je... dne 3. aprila prišel v Split, kjer je imel delavski shod. Pri tej priliki... preide na razmere v delavskih zbornicah ter pravi: »Tako imenovane delavske zbornice so poglavje zase. V njih sede dekretirani gospodje, ki niti ne mislijo na kaj drugega, kakor na to, da bi se čim dalje obdržali na mastnih položajih. Bliža pa se čas, ko bo delavstvo svoje ustanove osvobodilo teh trotoev.«

Priporočljiv sreski načelnik. Pred beograjskim sodiščem se je zagovarjal bivši sreski načelnik Stojan Radišević, ki je bil vzor uradnika iz dobe diktature. Mož je v svojem srezu gulil kmete, od katerih je pod najrazličnejšimi pretvezami izvajal denar. Nazadnje je hotel izdati monumentalno delo o Jugoslaviji pod vladro dr. Stojadinovića. Na ta račun je prejel težke tisočake od raznih ljudi, ki so se hoteli prikupiti njemu in režimu. Ker pa knjiga ni izšla, so ga opeharjeni tožili. Pred sodiščem je Radišević nastopil zelo objestno. Eno pričo je oklofotal. Za knjigo pa je rekel, da je ne more izdati, ker je dr. Stojadinović padel in se zanj nihče več ne zanima. Radišević je bil obsojen na dve leti zapore. Ubogi ljudje, ki so mu bili izročeni na milost in nemilost v njegovem pašaluku!

Film »Tri leta Stojadinovićeve vlade«, ki so ga vrteli za volitve v vseh kinematografih, je zatonil v pozabljenje. Edino kar še zanima javnost je, iz kakšnih sredstev je bilo to monumentalno delo plačano. Istotako se javnost zanima za to, iz kakšnih sredstev je bila plačana ogromna tiskana reklama za Milana Stojadinovića in njegove, in od kod je prihajal denar za številne korteše, ki so agitirali po vsej državi za namišljenega diktatorja.

Vprašanje zobotehnikov rešeno s finančnim zakonom. Zobotehniki doslej niso imeli pravice do samostojnega izvrševanja zobozdravstva. V novem finančnem zakonu pa je izšla uredba, ki določa, da si more zobotehnik pridobiti pravico do samostojnega izvrševanja zobozdravstva, ako po 14 letnem prakticanju studira eno leto na dentistični šoli na kliniki in potem položi izpit.

Nabava knjig in učil. Banovinska zaloga knjig in učil ima v svojem proračunu 4 milijone dinarjev za nabavo knjig in učil. Kako je razdeljena dobava naročil na posamezne ponudnike, iz proračuna ni razvidno.

Za ljudsko prosveto je v banovinskem proračunu 215.000 din in sicer za podpore kulturnim društvom din 20.000, za ljudske knjižnice din 10.000, za književne izdaje in časopise din 25.000, za pospeševanje prosvete v obmejnih krajih din 80.000, za ljudske univerze din 10.000. Delavska kulturna društva opozarjamo na te postavke v proračunu dravske banovine, ker so tudi ona upravičena naslavljati prošnje za podpore na kr. bansko upravo dravske banovine iz sredstev za ljudsko prosveto.

Uredba o pokojninskem zavarovanju novinarjev je bila objavljena in je stopila v veljavo. Nanaša se prav za prav samo na novinarje v južnih krajih, kjer poprej ni bilo pokojninskega zavarovanja za nameščence. Ko se je lansko leto uvedlo zavarovanje nameščencev tudi na jugu, so novinarji ostali izven tega, ker je novinarska uredba že svoj čas predvidevala, da bo za nje uvedeno posebno zavarovanje. Razne vlade so obetale novinarjem, da bo novinarsko zavarovanje nudilo mnogo večje ugodnosti kot pa splošno zavarovanje nameščencev in da bo zlasti znižana čakalna doba. Od vsega tega se je uresničilo to, da bodo lastniki listov morali plačati za svoje novinarje prispevke za nazaj od leta 1927, in da bo vlada plačala pokojninskim zavodom 12 milijonov dinarjev kot svoj doprinos v obliki 6 odst. obveznic.

Čehov ne bo na Jadran. Iz Prage prihaja vest, da je Čedok (češka organizacija za tujski promet) odpovedal ne samo prvi izletniški vlak, ki bi moral voziti iz Prage na Jadran za velikonočne praznike, ampak tudi vse ostale, ki bi morali v letošnji sezoni voziti dvakrat tedensko iz Prage v Split oz. na Sušak. Do tega je prišlo, ker Čehi pri vožnji v inozemstvo ne smejo vzeti s seboj več kot 100 kron, t. j. 10 mark.

Prekop Donave s Sredozemskim morjem. V teku so baje pogajanja med Jugoslavijo, Bolgarijo in Rumunijo o zgraditvi prekopa, ki bi vezal Donavo s Sredozemskim morjem. Pot bi bila skrajšana z zgraditvijo tega prekopa za 1.420 km.

Ustanovitev italijanskega fašizma. Dne 21. marca 1919 je Mussolini ustanovil svoje fašistično gibanje v Milanu. Dne 23. marca 1923 pa je ustanovil centralno fašističnega gibanja. Torej je letos minilo dvajset let, odkar je Mussolini s pomočjo industrijcev in bankirjev ustanovil to zgodovinsko gibanje. Dne 23. maja je imel svoj drugi kongres v Milanu, tretjega pa v Rimu, kjer je krstil gibanje z imenom »nacionalfasiistična stranka«. To je bilo 7. novembra 1921. Že 29. oktobra 1922 pa so kompali fašisti v Rimu, kjer jim je gospoda pripravila sprejem in izročila oblast.

Še zapuščajo Slovaško. Te dni se je pripeljalo s posebnim vlakom 1000 čeških upokoencev iz Slovaške na Česko. Ker ni bilo prostora v vlaku, so morali vpokojenci pustiti rodbine še na Slovaškem.

POZOR!

Pred nakupom si oglejte zalogo **živalnih strojev** (20-letna garancija), **pisalnih strojev** (5-letna garancija), **koles** (2-letna garancija). Najnižje cene! Največja zaloga nadomestnih delov in lastna mehanična delavnica. Solidna postrežba!

IVAN JAX & SIN, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 36 (nasproti elektrotvrdke Kolar)

C. Nordhoff in J. N. Hall:

HURIKAN

»Želim, da skličete v občinsko hišo vse prebivalce, razen dece. V pol ure naj bodo vsi na mestu. Tako možje kot tudi žene in otroci. Nihče naj ne manjka. Nadalje pripravite vse razpoložljive kanuje kar jih premore otok. Oblecite se in potem ukrenite vse potrebno. Tam bom povedal, kakšni razlogi so me vodili, da sem izdal to povelje.«

Nato je vstal, pokimal poglavarju in odšel.

OSMO POGLAVJE

Na vasi se je prav ta čas, ko je de Laage zapuščal poglavarjevo hišo, začelo prebujati življenje. Odšel je k bregu in se razgledoval po laguni. Ležala je pred njim prazna in zapuščena, kakor daleč je segel njegov pogled in se pritajeno svetlikal v blede luči zgodnjega jutra. Ako se je Terangi zadrževal na tem otoku, potem je hotel de Laage preprečiti, da bi ga mogel neopažen zapustiti. Iz svoje beležnice je iztrgal kos papirja, na katerega je napisal svoji ženi poročilo o tem kar se je bilo doslej zgodilo in jo prosil, da naj mu pošlje kukalo. Listek je izročil nekemu dečku, ki se je tisti hip prikazal iz neke v bližini ležeče hiše, potem pa je hodil gori in doli ob obrežju, dokler se dečko ni vrnil.

Med tem se je Fakahau brez obotavljanja podal na posel, da izvrši guvernerjevo zapoved. Sli so

42

odšli na obe strani in v četrto ure je v vsem naselju vladal živahen vrvež. Ne pozabite, da do tega jutra ni nihče vedel o prihodu begunca na Manukuro, razen Terangijevih ožjih sorodnikov. Ob času, ko se je zbralo prebivalstvo v občinski hiši, pa je vedel o tem že sleherni — to se pravi, vsi odrasli in napol odrasli otroci. Sedaj ni bilo treba stvari več prikrivati in to tudi ni bilo mogoče. Fakahau je skrbel za to, da so bili vsi poučeni in to ne samo o povratku njegovega zeta, ampak tudi o njegovem skrivališču v jami Te Rua.

Človeka začudi ne samo to s kakšno naglico znajo Polinezijski razširiti novice, ampak tudi, da ostanejo popolnoma tajne, ako je treba. Kljub temu, da že toliko časa živim na tem otočju pa vendar še do danes ne vem na kakšen način to napravijo. Pri vsem tem govore silno malo, toda z lahkim kroženjem roke, posebnim naglasom na vsaki izrečeni besedi si povedo vse potrebno. Poglavar je vedel, da sme računati na molčečnost in zvestobo svojih ljudi, nihče izmed njih ne bo pri iskanju, katero bo sledilo, izdal Terangijevega skrivališča.

Kmalu so bili zbrani vsi kanuji. Mladi možje in dečki so od vseh strani veslali k obrežju v neposredno bližino občinske hiše. V dolgi vrsti so ležali čolni ob bregu, okrog petdeset velikih in malih.

Med njimi je bilo mogoče kakšnih dvanajst jadrnic, od katerih vsaka je mogla sprejeti dvanajst mož posadke; z njimi so prevažali kopro z raznih otočkov na glavni otok.

De Laage je hodil še vedno ob obrežju gori in

doli; skrbno je pazil, da so se izvrševala njegova povelja, govoril pa ni z nikomur. Poglavar, oblečen v belo obleko, z opasico, zunanjim znakom njegove časti, preko rame in širokokrajnim pandanusovim klobukom na glavi, je preiskal vsak posamezen čoln.

V ozadju, med palmami, so se zbrale žene in otroci ter stari ljudje. Lahko si mislite, kako so bili začudeni nad novico, ki so jo bili pravkar zvedeli, toda ako bi bili imeli priliko videti njihove obraze, ne bi bili mogli uganiti kaj se je dogajalo v njihovi notranjosti. Njihovo zadržanje ni bilo prav nič drugačno kot pa, ako so se zbrali ob nedeljah k cerkvenemu opravilu. Samo otroci so kazali znake razburjenja. Vedeli so, da se je zgodilo nekaj nenavadnega, četudi niso mogli vedeti za kaj se je šlo.

Navzoč je bil tudi oče Pavel, toda guverner se je delal kot da ga ni videl. Radoveden sem bil, kako je bilo de Laageju pri srcu, toda najsi sem bil skozi vsa ta leta v še tako ozkih stikih z njim, se mi pa vendarle ni nikoli posrečilo, da bi bil navezal z njim kolikor toliko zaupne odnose. Mislim, da je bil očetu Pavlu privržen kolikor je bilo to spričo njegove narave sploh mogoče, pa vendar dvomim, da bi ga bil duhovnik bolje poznal kot pa jaz.

De Laage gotovo ni bil posebno občutljiv človek, toda včasih, na primer ob tej priložnosti, sem pa le imel občutek, da je podzvestno trpel radi tega, ker se je moral obnašati tako tuje napram ljudem katerih glavar je bil. Niti najmanj jih ni razumel. Na tihem si je bil moral to večkrat sam priznati.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodba o ovci

Znan je izrek: zgodovina uči. Ta izrek je vsaj toliko resničen, da zgodovina uči, da se zaslepljeni ljudje iz nje nič ne učijo. Pa človek se lahko marsičesa uči in marsikaj spozna tudi iz naravoslovja. Vzemimo samo ovco, kako jo Fran Erjavec popisuje v svojih »Domačih in tujih živalih«.

Kaj je pokvarilo našo ovco?

»Ovca je mirna, krotka, potrpežljiva in dobručna, ali zraven pa tudi neumna, trapasta, plaha in boječa žival«, pravi Erjavec in nadaljuje:

»Med našimi domačimi živalmi je ni nobene, ki bi se bila po udomačenju toliko spremenila, ni je nobene, ki bi bila na toliko izgubila svoje naravne zmožnosti, kakor jih kažejo še vedno v popolni prostosti živeče ovce... Naša ovca je komaj senca njenih divjih sorodnikov, izgubila je vso naravno razumnost, dolga sužnost jo je popolnoma otopila in zbežala.

Že njeno zoprno in prazno blejanje oznanjuje neumnost in bedavost. V nobeni stvari si ne zna pomagati; vsaka tudi najmanjša nenavadna stvar, postavim kak pok ali vrisk, pes, kate-rega še niso videle — vse to jih lahko tako preplaši, da brez zavednosti same silijo v nevarnost. Zato pa tudi en sam pes lahko strahuje in vreduje po sto in še več ovac.« — (Pri tem človek pomisli na človeške ovce, ki ob kakem dogodku na svetu same širijo gorostasne govorice, da se z njimi same sebe še bolj plaše.)

Erjavec pravi, kako se ovce neumno obnašajo že ob sami namišljeni nevarnosti:

»V nevarnosti, dasi tudi je večkrat samo namišljena, stiskajo se časih tako, da se mnoge od njih zaduše.«

Voditelj pri ovcah.

Naš veliki prirodoslovec je razjasnil tudi voditeljski problem pri ovcah:

»Za prvim ovnom, ki navadno vodi čredo, gredo slepo. Kar vodnik stori, to isto storijo z njim na istem mestu vse po redu. Ako vodnik

na kakem mestu malo poskoči, poskoči za njim vsaka ovca, kadar pride na ono mesto. Ako se on preplaši in brez glave lomasti dalje, peketajo zbežane vse za njim ne glede, kam jih vodi. Naj se vodnik prestrašen zapraši v vodo, pojdejo vse za njim, naj se vodnik prekucne v globok prepad, vse bodo poskakale za njim, dasi tudi bi mogle videti, da so vse mrtve obležale, ki so skočile pred njimi. Zaradi te neumne in nesrečne trme v nekaterih krajih pridajo ovčji čredi nekoliko koz, ki so v vsakem oziru pametnejše, da bi vodile topoglave ovce.«

To so naše ovce, ki vemo, komu so vzor. So pa na svetu tudi drugačne ovce. Erjavec n. pr. popisuje eno tako vrsto:

»Mnogo spretnejše in tudi srčnejše so ovce, ki se brez vsakega varstva, skoro napol divje pasejo po goratem Walesu na Angleškem. — Tudi človeku ne zaupajo, bojé se, da bi jim ne vzel ljube svobode. Zato vedno stavijo stražo na kak skalnat greben in kakor se pokazuje kaj sumljivega, zabrlizgne straža. Valeška ovca se ne more zanašati na pastirjevo obrambo, zato se branijo same. Oven in tudi ovca se postavi tudi proti psu in ga največkrat premaga. Pri taki priliki se ovce zbero vse v en kup, v sredo med sé vzemó jagnjeta in ovce, ovni pa moško pričakujejo sovražnika in ko se jim je približal, ga srčno napadajo. Dogodi se celó, da se tak oven loti bika in da ga premaga. Bik namreč pobesi glavo, bodisi, da zaničuje svojega majhnega protivnika, bodisi, da bi ga rad nabodel. Oven pa se zaleti vanj, ter ga buti na čelo. Ta nepričakovani udarec bika tako pretrese in omami, da se navadno zgrudi na zemljo. Človek, ki ima vedno le naše okorne in bebasto ovce pred očmi, bi komaj veroval, da more svoboda in samostojnost to žival tako spremeniti.«

Kar velja za ovco, velja še bolj za človeka. Človeka hlapčevstvo pokvari. Le v svobodi rastejo močni, značajni ljudje in veliki narodi. Taki narodi si ne dajo več vzeti svobode ne po tujem, ne po domačem sovražniku.

Delovni čas v Nemčiji v oboroževalni industriji in pri gradnji utrdb znaša 14 in 16 ur do 18 ur dnevno.

V nemški industriji, ki dela za izvoz, je delovni čas podaljšan na 10 do 12 ur. Mezdé so bile znižane, ker sicer ni mogoče konkurirati na svetovnem trgu. Ti ukrepi v Nemčiji so dobrodošli tudi kapitalistom v inozemstvu, ki sklicujoč se na nemške prilike, zahtevajo podaljšanje delovnega časa brez povišanja mezd.

Iz letnega poročila nemškega socialnega zavarovanja. Število delavcev, ki so oboli in bili za delo nesposobni, je znašalo v l. 1937. 8.4 milijone. L. 1932. je znašalo število bolnih in za delo nesposobnih delavcev 314 od 1000, l. 1935. 405 od 1000, l. 1937. 416 od 1000.

10 milijard mark znašajo novi dolgoví Nemčije v l. 1938., kakor piše nacistični organ »Deutsche Volkswirtschaft«. Dohodki iz naslova davkov in carin so znašali 17 milijard mark in računajo, da se bodo v l. 1939. dvignili na 20 milijard mark. Novi finančni načrt predvideva, da bo država v tekočem letu najela pri hranilnicah in zavarovalnicah še 3 milijarde mark prisilnega posojila.

Obtok bankovcev v Nemčiji narašča. Po stanju od 31. marca se je zvišal obtok bankovcev v Nemčiji za 847.217.000 RM na 8.31 milijard RM.

Nemci ne smejo poslušati tujih radio postaj. Nemška vlada je izdala odlok, s katerim prepoveduje poslušanje inozemskih radio postaj. Za tak prestop je določena kazen dve in pol leta zapora. Kdor pa bi poslušal ruske radio oddajne postaje, pa bo postavljen pred ljudsko sodišče in obtožen, da je pripravil zaroto proti varnosti države.

Novo vladó v Belgiji bodo po želji kralja zopet tvorile vse tri velike stranke, t. j. socialistična, katoliška in liberalna.

Belgijski senator, ki je prejemal denar za reksiste iz inozemstva. Katoliški fašisti so pri volitvah v Belgiji docela pogoreli. Neposredno po volitvah pa je odstopil še en reksistični senator, ker mu je bilo dokazano, da je prejel 32 milijonov belgijskih frankov od neke fašistične velesile za reksistično stranko. — Tako izgleda patriotizem belgijskih fašistov. — Tudi kakšni naši fašisti bodo rekli spričo te vesti: Nič novega pod soncem!

Tudi v Litvi begunci. Iz zasedenega ozemlja Memela je pribežalo v Litvo čez 9000 beguncev, za katere mora sedaj skrbeti ta majhna država.

20 članov Železne garde aretiranih. Po rumunskih vesteh so oblasti zopet aretirale 20 članov Železne garde, ki so zbirali prispevke za jetnike.

Znani diplomat von Papen, ki je bil kanc-lerjev namestnik in pozneje poslanik na Du-

naju, se zopet pojavlja. Bajé je določen za poslanika v Stockholmu, kjer že prireja konferenco. Švedija se vsekakor ne bo vpletla v srednjeevropski koncert. To poročilo je objavil angleški list »Evening Standard«.

Japonska je popustila pred Sovjetsko Rusijo. Med Japonsko in Rusijo je bil spor radi ribolova ob obali Sovjetske Rusije. Rusi so trdili, da japonski ribiči vrše špijonažo in zato niso več dovolili, da bi prihajali v njihove vode nad ribe, ki jih v japonskih vodah ni. Japonska je grozila na vse načine, v Moskvi pa so bili trdovratni. Vodila so se dolgotrajna pogajanja. Naposled je Rusija pristala na to, da bodo smeli japonski ribiči prihajati v njene vode, vendar z izjemo 37 okolišev, kjer imajo Rusi svoje obrambne naprave.

300.000 rudarjev v Zedinjenih državah stavka, ker podjetniki niso ugodili njihovim zahtevam po povišanju plač.

Bombni atentat na nemško poslatništvo v Santiagu de Chile. V glavnem mestu ameriške republike Čile je bil izvršen atentat na poslopje nemškega poslatništva. Eksplozija je povzročila materijelno škodo. — Iz Argentine izganjajo vse sumljive Nemce. Izgoni so v zvezi z odkritjem nekih načrtov, po katerih bi se Nemčija hotela polastiti gotovih delov Argentine.

Dva najbolj poznana nacistična španska letalca sta se te dni ubila. Prvi je strmoletnik z aparatom Morato, par dni pozneje pa Ybaro.

Razno

se je spet prijavil francoskim oblastem. »Populaire« prinaša naslednje zanimivo in značilno vest: Ernest Demichel iz Strassbourga v francoski Alzaciji je bil 8. februarja 1933. obsojen na devet let robitve, ker je zadal svojo ljubico. Odpeljali so ga v Guyano, prosluli »hudčev otok«, kjer se morajo pokoriti težki francoski zločinci. Jeseni 1935. se mu je posrečilo pobegniti na holandsko ozemlje. — Holandske oblasti so ga izgnale in on se je podal v Nemčijo, kjer je dobil delo pri »Arbeiterdienst«u. Te dni se je pa ta Demichel prijavil na francoskem konzulatu v Münchenu, kjer je izjavil, da se rajši vrne v kaznilnico na Guyani, kakor pa da še naprej čela pri delavskih bataljonih. Francoski konzulat ga je odpredil v Francijo, kjer so ga seveda takoj priprli in se bo moral najprej zagovarjati za pobež iz kaznilnice.

Kje je Titulescu? Znani bivši rumunski zunanji minister Titulescu, ki so ga preteklo leto skušali zastrupiti v Švici, je že dolgo časa kot da bi bil izginil s površja zemlje. Sedaj pa so ga videli v Parizu, kjer je prisostvoval procesu proti šestkratnemu morilcu žen, Nemcu Wiedemannu.

Češki častniki nimajo stanovanj. Zveza čeških oficirjev se je obrnila na lastnike hiš s prošnjo, da bi odstopali sobe in prosta stanovanja oficirjem, ki se vračajo s Slovaške.



Velika noč

Velika noč je praznik pomladi, ki so ga praznovali že prastari narodi. Velika noč pomeni vstajenje k novemu življenju v naravi. Jajce in zajec sta v simbolični zvezi s praznikom pomladi in predstavljata plodovitost.

Krščanski svet praznuje Veliko noč kot simbol vstajenja Boga Odršenika in vstajenja človeka po smrti v večno življenje.

Delavski razred hoče dati temu prazniku še drug pomen; Velika noč naj bi bila vstajenje trpečega človeka iz suženstva in tiranstva v novo dobo svo-

bode, socialne enakopravnosti in bratstva, v kateri naj bo izkoriščanje in zatiranje, nadvlada in preganjanje človeka po človeku za vselej onemogočeno.

Temno obzorje nad Evropo zastira svit velikonočnega jutra. Toda ali ni rekel naš nesmrtni Cankar: Kaj zato če prihaja pomlad v dežju in viharju... iz te črne naplavine bo vstala nova bujna rast...

Pride Velika noč, ko bomo lahko razglasili:

Človek je vstal!

Boga strašijo . . .

T. M.:

V Skofji Loki strašijo Boga... Tam pred cerkvijo se mladež zbere. Ko duhovnik Miserere bere in čaka, da ji mežnar znak svoj da.

Tedaj pa s težkimi gorjaci začno udrihati po kupu razvalin, po sodih brez obročev in ostankih skrinj, da iverje vsepovsod frčl.

Kar moči velik dela se ropot in hrup; boja v spomin potresa ob Njegovi smrti, morda pa v zlih so slutnjah že tako potrti, da mir v Velikem petku goni jih v obup.

Res, danes vlada v svetu še mrtvaški mir, ki pa je mir pred strašnimi viharji, ki s hrupom, krikom jih rote pismarji... Kdo bo ustavil apokaliptičnih jahačev dir?

Za svobodo delavskega gibanja

Načela glede sodelovanja delavskih in nameščenskih strokovnih organizacij.

Kdor spoštuje svobodo in enakopravnost delojemalskih plasti v državi ter njih organizacij, je presenečen nad dogodki, zlasti nad tendenco, da se delovnim plastem popolnoma okrne državljanska svoboda in enakopravnost. Z ozirom na vse to so vse strokovne organizacije mnenja, da se morajo potegniti za ohranitev teh pravic. V ta namen so se združile k skupni akciji po teh načelih delavske in nameščenske strokovne organizacije:

»Strokovne organizacije so načelno sklenile, da se bodo borile v bodoče skupno in z vsemi silami za svobodo strokovnih organizacij in za vzpostavitev samouprav v ustanovah delavske zaščite in delavskega zavarovanja preko svobodnih in tajnih volitev.

Strokovne organizacije bodo združevale svoje sile tudi v bodoče pri vseh akcijah za izboljšanje mezd in socialne zaščite.

Strokovne organizacije so mišljenja, da grupiranje po načelih socialnih, narodnostnih in verskih vrednot ne more biti ovira za skupno obrambo temeljnih, trenutno posebno ogroženih interesov delovnih slojev in pozi-

vajo delavstvo k taki obrambi.

Strokovne organizacije smatrajo, da zahtevajo sedanji težki časi, da so deležni tudi delavci in nameščenci vseh državljskih pravic, h katerim spadata zlasti svoboda strokovnega združevanja in udeleževanja ter pravica, da upravljajo delavci in nameščenci v zdravi samoupravi ustanove in naprave, ki služijo socialni in pravni zaščiti delavstva.

Strokovne organizacije se zavedajo, da vršijo z akcijo, ki usmerja v teh časih ho-tenja k enotnosti in medsebojnemu spoštovanju, tudi važno delo v korist naše narodne skupnosti.

V teh ciljih se bodo združila predsedstva strokovnih organizacij v skupen »Osrednji strokovni odbor za Slovenijo«, ki bo organ za medsebojno posvetovanje in podreditev akcij strokovnih organizacij.

Vstop v Osrednji odbor je odprt vsem strokovnim organizacijam, ki osvajajo smer-nice tega proglasa.

Širite naš list!

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Dotični, kateri je krivco povzročil je tudi dolžan, da jo popravi! Dan za dnem čitamo v časopisih, da je treba krivice popraviti! Tudi na dnevnem kopu Doberni so se zgodile krivice, katere še niso popravljene. Rudar Las, ki ima ženo in štiri nepreskrbljene otroke je delal preko 10 let na Doberni. Leta 1926 se je ponesrečil in dobiva nezgodno rento. Oktobra 1938 je bil reducirán. Vse intervencije so bile brez uspeha. Ker je rudar Las hotel za družino in zase zaslužiti kosček kruha, se je odločil, da si najame posojilo, nekaj mu je dala tudi občina Trbovlje in je odpotoval v Geislingen (Nemčija). Tam je dobil zaposlitev v železnem rudniku. Delo pa je bilo naporno in težko, da ga ni zmogel. Dne 2. aprila se je vrnil iz Nemčije v Trbovlje. Rudar Las bi moral zopet dobiti zaposlitev na Doberni. Ako so do danes dobili delo vsi tisti, ki so agitali za listo dr. Stojadinovića, bi ga moral dobiti tudi rudar Las, ki je na Doberni utrpel nezgodo pri delu. Velikonočni prazniki so tu, otroci čakajo in zahtevajo jesti, rudar pa ne more dati na mizo niti črnega kruha, ker če nima dela tudi ni kruha. *

KRANJ

Kaj bi bilo v slučaju večjega požara? V sredo, dne 5. aprila je izbruhnil požar v Grebenškovi trgovini v Kokriškem predmestju. Pri tej priliki je odpovedal mestni vodovod, o katerem se že dolgo ve, da mu primanjkuje vode. Le z največjo težavo so pogasili požar, ki je itak napravil več škode kot pa bi bilo potrebno, ako bi bilo dovolj vode na razpolago. Kdaj le se mislijo merodajni zganiti v zavodi kranijskega vodovoda?

KOČEVJE

Narodna skupnost. Venomer se pri nas pojavlja stremiljeje po skupnosti Slovencev na Kočevskem. Pred letom dni sta se vršila v ta namen dva sestanka, katerih se je udeležila tudi »Vzajemnost«. Izbran je bil pripravljajni odbor, ki je sestavljen tudi načrti skupnega dela na Kočevskem. Ker ta načrt ni bil sovističen in protinemški sploh, temveč protifašističen in narodnoobramben, je sklenilo tudi delavstvo, da bo sodelovalo. Kmalu pa smo bili vsi razočarani, ker je vsemogočni župnik iz Dolenje vasi odločil drugače. Kljub vsemu se še vedno pojavljajo stremilja po skupnem delu na Kočevskem in to zlasti v današnjih časih. Delavstvo pri tem ne bo stalo ob strani, če se bo le delalo demokratično in na podlagi sprejemljivega programa. Zdi se pa, da nekateri gospodje ne vpoštevajo dejstva, da je delavstvo najštevilnejši slovenski element na Kočevskem in da ima to delavstvo svoje strokovne in kulturne organizacije, ki po svojih načelih delajo. O nedavni Cankarjevi proslavi »Vzajemnosti« se je izrazila oseba nemške narodnosti iz mesta: »Proslava je pokazala, kaj dajete ljudstvu in kaj jim nudimo mi. Kakšna razlika!«

Tuji izletniki. Zadnje dni je priromalo na Kočevsko več skupin izletnikov iz sosednje države. Kakor mravlje so se razkropili po kočevskih vaseh. Še nobeno leto jih ni bilo toliko. Njih obnašanje ni izizivalno, temveč prejemirno in nekako previdno. V mestu so priredili »monakovski večer« s folklornimi programom. Udeležili so se ga častiti nemški purgarji.

Koncert. 1. aprila je priredilo »Glasbeno društvo« v dvorani »Trsta« instrumentalni koncert, ki je lepo uspel. Društvo je popolnoma nepolitistično. Njegov namen je samo gojitev glasbe in petja.

MEŽICA

Pežizet. »Vzajemnost« priredi na velikonočni ponedeljek, dne 10. aprila t. l. pežizlet preko Hermonkovega križa na Leše. Zbirališče pred prodajalno Konzumnega društva v Mežici ob 1. uri popoldan, odhod pa točno ob pol 2. uri popoldan. Vabimo vse člane, da se izleta gotovo udeležijo in vse prijatelje prirode ter somišljenike delavskega pokreta, posebno pa vabi odbor vse člane »Zveze rudarjev Jugoslavije«, podružnice v Mežici, da se v obilnem številu pridružijo, da bomo skupaj uživali krasoto lepe spomladanske narave sredi težkoč, ki tlačijo delavca in naš delavski pokret. — Družnost!

RUŠE

»Prosvetno društvo« je zaprosilo občino za dodelitev telovadišča. Z demokratičnega stališča nimamo ničesar proti temu, vsako društvo ima pravico do obstoja. Ne bi se spuščali v polemiko radi tega, pač pa nas Rušane zanima, kako je s stavbeno parcelo, ki je bila last prosvetnega društva. To stavbišče, ki je na najlepšem prostoru, je sedaj last g. Ferka.

Nemški konzul Neuhausen je obiskal Ruše, pa menda tudi druge obmejne kraje.

Na ovinku pri posojilnici, se je pred nekaj dnevi skoraj zgodila avtomobilska nesreča. Ovinek je zelo oster ter nepregleden. Samo duhaprisotnosti šoferja, uslužbenega pri g. Požarju se je zahvaliti, da ni bilo težjih posledic. Sreski cestni odbor bi storil res hvalevredno delo, ako bi že enkrat ta ovinek izravnal, kakor je to spričo živahnega prometa potrebno, ker sicer se bodo tu dogodile hujše nesreče.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Zvočni kino Pobrežje. 8., 9. in 10. aprila prekrasen film »Princeza koral«. Ita Rina in Svetislav Petrovič.

Številke in uspehi govore!

Bezjakove razredne srečke so zadele samo v zadnjem času sledeče dobitke:

din 2,008.000— srečka štev. 68.326

din 1,002.000— srečka štev. 59.971

din 301.000— srečka štev. 83.526
din 200.000— srečka štev. 43.210
din 100.000— srečka štev. 88.192
din 100.000— srečka štev. 86.831
din 100.000— srečka štev. 7.336
din 100.000— srečka štev. 77.664
din 100.000— srečka štev. 4.648

in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd. — **Dne 14. aprila t. l. se prične**

ново kolo državne razredne loterije!

Kdor še nima srečke, se naj nemudoma in zaupljivo obrne na našo hišo sreče in pooblaščenno glavno kolekturo državne razredne loterije

bančno poslov. Bezjak

v Mariboru, Gosposka ul. 25, tel. 20-97

Cela srečka stane din 200—, polovica din 100—, četrtinka din 50—.

MARIBOR

Sestanek odbornikov in funkcionarjev delavskih strokovnih in kulturnih organizacij, ki je bil določen za torek, dne 4. t. m., se bo vršil v petek, dne 14. t. m. s pričetkom ob 6. uri v dvorani Delavske zbornice.

Humorističen večer »Vzajemnosti« se bo vršil v sredo, dne 12. aprila ob 8. uri zvečer. Tak večer bi se že moral vršiti, vendar je radi dogodkov na Češkem bil preložen. Zabavala nas bosta gg. sod. svet. dr. Vladimir Travner in Božo Podkrajšek.

20 milijonsko posojilo za tekstilno tovarno v Mariboru. Časopisi so že nekaj poročali, da namerava Mariborska tekstilna tovarna d. z. o. z. v nasprotju z ostalimi tekstilnimi tovarnami svoje podjetje celo povečati, medtem ko druge tekstilne tovarne obrat reducira, ter ga baje mislilo celo prenašati v inozemstvo. Zanimali smo se bližje, kaj je za govoricami o povečanju Mauthnerjevih podjetij in ugotovili zaenkrat sledeče: Že meseca septembra 1938 je Mariborska tekstilna tovarna vknjižila pri svojih nepremičninah v Melju zaznambo vrstnega reda za nameravano najetje kredita do največjega zneska dvajset milijonov dinarjev. Mariborska tekstilna tovarna je bila leta 1931 osnovana z osnovno glavico 250.000 din, od katerih je imel Mauthner Franc 100.000 din ter tovarnarji Deutsch Ernest, Pavel in Fric iz Dvor Kralove na Labi po 50.000 din. Meseca aprila 1932 je vstopil v podjetje ing. Fric Klepetar. Meseca decembra 1938 pa so ti podjetniki sklenili notarski akt z dvema bankama v Švici in v mestu Vadužu v kneževini Lichtenstein za večje posojilo v angleških funtih, ki je znašalo nekaj nad 20 milijonov dinarjev. Tvrdo je zastopal pri tej notarski pogodbi g. Mauthner Franc, posojilodajalki v Zürichu in v Vadužu, pa odvetnik g. dr. Alojz Juvan. Na temelju teh dveh notarskih pogodb so potem 31. dec. 1938 vknjižili za švicarsko bančno družbo v Zürichu posojilo za 35.595 angl. funtov in za kavčijo 3500 angl. funtov ter za francosko banko Institut de Credit itd. v Vadužu 61.383 angl. funtov z 8 odstot. obrestmi ter za kavčijo 5500 angl. funtov. Dolg se bo vračal v mesečnih obrokih po 250 angl. funtov in po 400 angl. funtov in se preračunavajo valute po kurzu na borzi v New Yorku. Pri teh vknjižbah je tudi naša država dobro zaslužila, kajti samo zadolžnice je bilo treba kolekovati s preko 50.000 din in z nad 88.000, skupno z okrog 140.000 din, predlog za vknjižbo pa z 230.000 din. Cela vknjižba znaša preračunana v naše dinarje 23 milijonov dinarjev, kar je doslej menda največje posojilo v Mariboru in se bo torej dalo s tem denarjem gotovo lepo povečati predmetno tovarno, pa tudi našim ljudem dati dobrega zaslužka.

Trg Kralja Petra zasluži malo več pažnje. Ne glede na tisti podrti plot, ki trgu pač ni v okras, tudi travnata greda sredi trga izgleda kakor kak poteptan pašnik. Zdi bi že bil čas, da se gole lise zasejejo s svežo travo in da se napravi v sredini med kandelabri par cvetličnih rondojev. Malo več estetičnega okusa bi nič ne škodilo!

Take kupčije je mogoče razveljaviti. »Slovenec« poroča, da je mariborskim mizarским mojstrom nek potnik prodal brusilne kamne po 500 din, sedaj pa jih neka mariborska tovarna ponuja po 70 din. Ako je stvar v resnici taka je vsak mojster v stanu, da tako kupčijo razdre, ker gre za preplačilo v višini nadpolovice vrednosti.

Cenjene stranke so s trboveljskim premožom v plombiranih vrečah jako zadovoljne. Poizkusite tudi vi! S. Tičar, Jezdarska 19, tel. 27-15.

Zopet pomanjkanje mleka. V zadnjih letih opazamo, da pred prazniki primanjkuje mleka, cena mu pa seveda temu primerno tudi poskoči. S tem vprašanjem bi se moralo baviti mestno tržno nadzorstvo, ker so prizadeji pri tem najbolj otroci siromašnih roditeljev. Medtem ko eni za praznike pripravljajo potice in drugo pecivo, pa številni otroci revnih starišev ne dobijo niti potrebnega mleka.

Davčna uprava razglša, da je s 1. aprilom zapadel v plačilo drugi obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družabnega davka, davka na neonožene osebe in vojnice. Te davčine morajo biti poravnane do 15. maja.

Dvokolo »Alfa«, evidenčna štev. 2-21.600, je bilo ukradeno strugarju Henrik Pratesu izpred neke hiše v Mlinski ulici.

Avtobus bo vozil na Pohorje v nedeljo in ponedeljek ob zadostni udeležbi. Odvoz z Glavne trga ob 8. uri zjutraj.

Društvo jugoslovan. in samoupravnih upokojencev in upokojenk sklicuje redni občni zbor društva, ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. aprila t. l. ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma, II. nadstropje. Občni zbor bo sklepal tudi o združitvi društva z banovinskim društvom drž. in samoupr. upokojencev v Ljubljani.

Lekarniška in zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nužno zdravniško pomoč vrši od sobote, dne 8. aprila t. l. od 121. ure do nedelje dne 9. aprila do 24. ure OUZD-zdravnik dr. Teobald Zirngast, Maribor, Kralja Petra trg št. 3-I. Dne 10. t. m. t. j. na Velikonočni ponedeljek pa dr. Ludvik Novak, Maribor, Stolna ulica št. 1-III.

Nočno lekarniško službo vršita tekoči teden lekarna Albaneže na Frankopani cesti in Königova na Aleksandrovi cesti, prihodnji teden pa lekarna Maver v Gosposki ulici in lekarna Vaupot na Aleksandrovi cesti.

Narodno gledališče. V nedeljo, dne 9. aprila ob 15. uri: »Partija šaha«. Znižane cene. Zadržnikrat. Ob 20. uri: »Dijak prosjak«. Premijera. Izven. Ponedeljek 10. aprila: ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Matura«. Znižane cene. Zadržnik.

STUDENCI PRI MARIBORU

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« vprizori v soboto, dne 15. aprila s pričetkom ob 20. uri in v nedeljo, dne 16. aprila s pričetkom ob 16. uri v dvorani gostilne Špуреj Angela Cerkvenika tragedijo »Očiščenje«. Vabimo vse delavstvo, da se teh predstav v čim večjem številu udeleži. — Odbor.

»Ljudska univerza« je imela v četrtek 30. marca redni občni zbor po končanem predavanju. Iz tajiškega poročila je bilo razvidno, da je priredila Ljudska univerza v minuli seziji 20 predavanj, na katerih je bilo skupno 2853 poslušalcev. Blag. Pušnik je poročal, da so znašali dohodki 3473 din, izdatki pa 3081.50 din razen tega je naloženo še 5450 din v hranilnici. Izvoljen je bil stari odbor in sicer: predsednik A. Baloh, podpredsednik Vranc Ernest, tajnik Oblak Avgust, blagajnik Pušnik Franc. »Ljudska univerza« v Studencih je zaključila 11. sezono s splošnim zadovoljstvom poslušalcev. Občina je podpirala »Ljudsko univerzo«.

Očistite plotove! Volitve so že davno za nami, studenške plotove pa še vedno krasijo napisi iz dobe volilne agitacije. Menimo, da bi bil že skrajni čas, da bi te napise prepletkali, ker mora tujec dobiti kaj čuden vtis o naši čistoči in čudni reklami. — Občan.

CELJE

Delo za naše organizacije

Za dosego cilja je potrebno intenzivnega in smotrenega dela. Delovanje strokovnih kakor tudi kulturnih organizacij je treba poživeti in prilagoditi današnjemu času. Samo v organizacijah je možno uspešno delo, ki bo prineslo koristi delavskemu razredu. Ne zadostuje, da se skliče zborovanje in na njem navduši nanavzoče. Treba je temeljitega podrobnega dela. V prvi vrsti je potreba pritegniti ljudi, delavce, delavke, mladino v naše organizacije. — Na skupnih sestankih in predavanjih je treba razložiti in pojasniti namen, pomen naših organizacij in cilj naših stremiljenj. Članstvu je vtisniti v dušo čut solidarnosti in discipline in mu privzgojiti voljo do načrtnega in sistematičnega dela. Brezpogojno je pripraviti članstvo na to, da le v trdem in težkem, marsikaterikrat tudi z žrtvami zvezanem delom bo dosežen cilj in zboljšanje našega skupnega položaja. Članstvo, ki ni pripravljeno na tako delo, bo ob prvi nepriliki razočarano odstopilo in zabavljalo čez organizacijo.

Zaupniki, funkcionarji, skrbite, da se članstvo duhovno poglubi.

Pričakujemo, da bomo s sodelovanjem vseh, ki se zavedajo nalog, poživili delovanje organizacij in duhovno prekrasili in vsposobili članstvo za boj za socialno enakopravnost, za kar so bile poklicane organizacije k življenju.

Kino Dom - Celje

8. in 9. aprila: »Osvajalci svetovja« (Kristični vefilm v naravnih barvah). 9. in 10. aprila: »Matineja«. Pod žarečim soncem. 10., 11. in 12. aprila: »Ulična muzika«. 13., 14. in 15. aprila: »Noč pripada mladini!«

MUTA OB DRAVI

Kako je inž. Brenc »nacionaliziral« Železarno d. d.? Glavni odločujoči gospodar pri naši Železarni Greinitz d. d. na Muti je inž. Milko Brenc. Pred leti smo ponovno čitali v časopisih kako velezaslužno je ta gospod »nacionaliziral« prej tuje podjetje Greinitz d. d. Železarno Muta in se celo uredil dvorano za tukajšnje Ciril-Metodovo družbo. Delavstvo, naši domači ljudje, pa so ravno od dne prevzema gospodarstva po inž. Brencu skrajno ogorčeni nad to nacionalizacijo, ki je prinesla na Muto pravo bedo, ker je podjetje tako zelo znižalo delavske mezd. Kljub temu so se v mariborskem slovenskem dnevniku ponavljale vesti kako »blagodejno« učinkuje tiki na meji nacionalizacija v železarni. »Delavska Politika« je že večkrat poročala kako izgleda v resnici ta nacionalizacija, da delavci večkrat ne dobivajo niti minimalnih mezd po kolektivni pogodbi, niti drugih socialnih dajatev in ne plačila za nadurno delo. Toda sedaj nam je odkrila torkova »Maribor Zeitung«, gospoda Pogačnika iz obmejnih Ruš, ki jim pravijo Mali Beograd, tudi nacionalizacijo g. inž. Brencu v pravi luči. »Maribor Zeitung« je namreč poročala o impozantnem pogrebu upravnega svetnika te Brencove železarne, Ernesta Eylerta, tovarnarja v Mariboru, ki je imel tudi na Muti del železarne v svojem lastnem obratu. Pri pogrebu so imeli nemške nagovore, »Männergesangverein« pa je zapel »Das treue deutsche Herz«. Med solastniki železarne Muta je tudi g. Valter Mach, upravni svetnik železarne, ki je tui državlján, doma nekje okrog Linca. G. Mach je bil kooperiran v upravni svet nacionalizirane železarne 14. febr. 1934 skupno z inž. Brencem, s katerim imata skupaj tudi železarno v Zrečah, g. Ernest Eylert pa 7. maja 1936. Osnovna glavница te nacionalizirane železarne znaša 700.000 din razdeljena na 20.000 komadov delnic po 35 din. Menda je tudi Ciril Metodovi družbi približje znana ta nacionalizacija obmejne industrije.

LAŠKO

V štev. 37. našega lista smo v rubriki Laško med drugim objavili: »Tudi v Hudijami je radi občinskih volitev izgubil službo g. Tomažič Voljko.« Sedaj smo prejeli od merodajne strani poročilo, da omenjeni g. Tomažič ni bil odpuščen radi občinskih volitev. Ker ne maramo delati nikomur krivice, popravljamo v toliko objavljeni dopis.

Avtorske takse za glasbene prireditve v javnih lokalih znašajo v: I. razredu din 600, v II. razredu din 450, v III. razredu din 300, v IV. razredu din 200, v V. razredu din 120 in v VI. razredu din 70. Za radijske aparate v gostilnah se plača din 30 mesečno, za enkratno godbo v lokalni din 50, za plese, zabave itd. pa od din 15 do 700. Za domače koncerte velja tarifa od din 10 do din 200, v kakšno kategorijo pač spada kraj. Kraji pa so kategorizirani tako-le: I. razred: Beograd, in Zagreb ter večji letoviški kraji; II. razred: Ljubljana, Sarajevo, Skopje, Subotica, Novi Sad, Osijek, Split, Zemun in Maribor; III. razred: Celje, Niš, Kragujevac, Sombor, Senta, Petrovgrad, Vel. Kikinda, Vršac, Pančevo, Brod, Banjaluka in Sušak; v IV. razredu so vsi ostali kraji z nad 10.000 prebivalci, v V. razredu pa kraji z manj kot 10.000 prebivalci.

Ali si že poravnal naročnino? Ako ne, izpolni svoje dolžnosti!

Za pomlad

dospeli klobuki v najnovejših fasonah, sportne kape, srajce, kravate kakor tudi damsko perilo, bluze, nogavice itd. kupite najugodnejše v modni trgovini

Nizke cene! Kvalitetno blago!

August Hedžet, Maribor
Aleksandrova 9

Vesele velikonočne praznike
želi vsem svojim cenj. odjemalcem manufaktura

Češki magacin, Maribor

Ulica 10. oktobra (pri glavni policiji)
in se nadalje priporoča z največjo izbiro
po najnižji ceni in najboljši kvaliteti.

Tretja okrnitev Slovaške

Žalostna usoda Slovaške.

Niti toliko mesecev ni preteklo kot je prstov na eni roki, odkar se je Slovaška odtrgala od Čehov in je na dan tega »osvobođenja« njen predsednik slavnostno proglasil na trgu glavnega mesta Bratislave, da ne bodo dali Madžarom niti pеди slovaške zemlje in niti ene duše, pa so od takrat Madžari že tretjič oklestili meje Slovaške in to vsikdar celo s sopodpisom mons. Tise.

Danes, v petek zjutraj je javil radio iz Bratislave, da so podpisali z Madžari sporazum o tretji delitvi Slovaške in bo ravno danes Madžarska končno veljavno zasedla te nove meje, po katerih zgubijo Slovaki zopet 60.000 duš.

Istočasno se je vrnil mons. Tiso iz Berlina, kjer je podpisal drug dogovor z Nemci o razdelitvi premoženja med Češko in Slovaško, ki se bo izvršila pod nadzorstvom Nemčije.

Iz češke

Češki tisk pod novo kontrolo. Že pod drugo republiko so postavili v Českoslovaški posebne komisarije v vsako redakcijo, da so nadzorovali pisanje listov. Od 1. aprila t. l. pa je ves tisk organ »Narodne zajednice«, ki postavi vsled tega v vsako redakcijo urednike z nalogo, da bo pisanje časopisa v soglasju s smernicami zajednice. Nadalje so odredili, da bodo časopise sortirali tako, da bodo zastopali posamezni listi specialna vprašanja po slojih, med katerimi imajo največ čitateljev. Večerniki bodo še posebej usmerjeni, ampak tako, da bodo zagotovljeni tudi prejemki uslužbenec. Izhajati bodo smeli res šele zvečer, ne pa da bi se označevali kot večerniki, čeprav izhajajo že v zgodnjih jutranjih urah. Strogo pod kontrolo bodo tudi oglasi, tako da bo tudi ta del lista odgovarjal duhu dobe in da bodo izločeni iz lista oglasi nenaravne vsebine. Izdajalci listov bodo razpečavali nove časopise, ki niso kot tudi razpečevanje novih časopisov je vezano na odobritev Narodne zajednice. Časopisi se morajo izogibati vsake polemike in tiskovnih sporov. — Tudi »Narodni Prace«, naslednik »Prava Lidu«, je izšla v nedeljo že kot list »Narodne zajednice«. To delavsko glasilo pa je imelo v nedeljo z večernikom skupaj še vedno 28 strani s krasno kulturno prilogo v slikah.

Českoslovaška zlata in devizna imovina v Angliji. Angleški list »Times« poroča, da je imela českoslovaška vlada zlato in devizne valute založene v Londonu za okoli 12—14 milijonov funtov šterlingov, privatniki pa okoli 5 milijonov, skupaj 17—19 milijonov (okoli 4 milijarde dinarjev). Nekaj teh vrednosti pa je tudi v Franciji in Zedinjenih državah. Angleške banke po odredbi angleške vlade teh zneskov ne smejo izplačati, kar je Nemčiji v veliko škodo.

Prepovedi in kazni. Civilna uprava nemške armade je izdala novo uredbo, s katero v § 1 prepoveduje pod kaznijo denarne globe in konfiskacije blaga, kdor bi karkoli nakupil preko dnevne potrebščine. § 2 pa nalaga kazni tudi za vsakega, ki bi komurkoli prodajal več kot za dnevno potrebo. Takšnemu prodajalcu se lahko zapre tudi trgovina.

Čehi odhajajo v inozemstvo. Iranska vlada je sprejela 9 čeških umetnikov za učitelje na visoki glasbeni šoli in v orkester opere, ki so jo ravnokar ustanovili v mestu Teheranu.

Ako želite biti resnično dobro in poceni postreženi, — obiščite

Manufakturno trgovino

J. Rožaj

Maribor - Aleksandrova 16

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodono deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obh spolv od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za otro mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Mariborsko gledališče

František Langer: št. 72.

Langer spada k trojici sedaj vodilnih čeških dramatikov (Čapek, Langer, Werner), od katerih je Čapek nedavno že pokosila smrt. Baš Čapekova žena, igralka in pisateljica Olga Scheinpflugova je bila tudi tista, ki je dala Langerju za »št. 72« pobudo. Vsemu Langerjevemu dramskemu udejstvanju sta vtisnili pečat dve važni činičnici, da se je boril v svetovni vojni kot legionar in da je po poklicu zdravnik, ki ga posebno privlačijo podzvestne globine človekove duševnosti. V teh dveh svetovih se Langer najraje giblje. Kadar ne oblikuje vojne in njenih zapletljajev, odkriva notranji svet z vsemi psihološkimi in patološkimi odtenki, zločin in kazni, boj človeka z okolico in samim seboj, boj med voljo in močjo. Tudi »Dvainsedemdesetletka« je psihološka drama v vsej popolnosti, os vse celote je zgolj etičnega značaja, še slučaj se vsi spreminjajo v nujno in usodno zakonitost. V tem pravcu je Langer zgradil močno dramo, ki je zlasti nenavadna po svoji tehnični izpeljavi. Zanimiva je tudi, ker nosi težišče drame ne junak, ampak junakinja, omežena od svoje okolice in razjedena od lastne notranje prevare. Ta vloga, ki dopušča, da lahko razvije igralka v njej vse izrazne možnosti, spada med najbolj zaželenje vloge pomembnejših dramatičnih igralk sedanjosti. Pri nas je bi'a poverjena g. Elviri Kraljevi, ki jo je dvignila na odlično višino in tvorila močno središče drame. V njeni igri je bilo toliko boreče se sile, preproste iskrenosti in plemenite človečnosti, da je potegnila za seboj občinstvo in soigralce. Kolbena je verjetno in učinkovito upodobila g. Grom, g. J. Kovič je kot Melihar dobro podudiral zunanjo okornost in nemoč izražanja. V veliki množici ostalih, večinoma prav posrečenih odskih likov je več takih, ki zaslužijo posebno omembo, tako pretehtani knez g. Crnoborija, izraziti Budecius g. Verdonika, ostro začrtana služkinja g. Zakrajškove, toplo podan Ludovik g. Nakresta, kaznilniški ravnatelj g. Rasbergerja in še mnogo drugih. — »št. 72« je pripravil za oder režiser g. J. Kovič, ki mu gre polno priznanje za urejeno skupno igro in oblikovno zrelost posameznih igralcev, pa tudi za smiselni odski okvir. Po njegovi zaslugi smo dobili eno letošnjih najboljših iger, ki jo je tudi občinstvo sprejelo s posebno pozornostjo.

Kolektivne pogodbe. Delodajalci na Češkem in Moravi so bili opozorjeni, da morajo brez-pogojno tudi v naprej izpolnjevati vse določbe kolektivnih pogodb.

Umetna gnojila

za vrte, polja in travnike
vedno na zalogi pri tvrdki

Andrašič - Maribor

Vodnikov trg (tržni trg)

Bučno olje, dobro in vedno
Tovarna olja, Maribor, Taborska ul. 7

Prava blagodat
za delavce je:



ločilnica

P. Matković
v Celju, Gosposka ulica št. 3
Shajališče delavcev

KOLESARJI!

Poslužite se mehanične delavnice in trgovine koles pri nakupu Vaših potrebščin. Zelo dobro boste postreženi pri

JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor,
Tattenbachova ul. 14 in vogal
Ptujška in Tržaška - Tel. 21-30

Zadnje vesti

Italijanska mornarica mobilizirana

radi nekih nemirov v Albaniji.

Avala poroča iz Rima: Ko bi se bila morala te dni obnoviti pogodba med Albanijo in Italijo in so se vršila tozadevna pogajanja so nastale v Tirani demonstracije oboroženih tolpa proti Italiji.

Izpušeni republikanski miličniki. Iz koncentracijskih taborišč okoli Madrida so izpušili okrog 100.000 miličnikov, zaprti pa so ostali vsi količniki vidnejši člani armade.

Za slovaški uvoz v Zedinjene države veljajo najvišje carine kot za Nemčijo.

Sestava belgijske vlade zadeva na težkoče, ker se socialni demokrati branijo vstopiti v vlado. Katoliški in liberalci pa niso dovolj močni, da bi sami vladali brez socialnih demokratov. Sestavo vlade pričakujejo šele po praznikih.

Človeško kri prevažajo sedaj že tudi iz Beograda. Ruski učenjaki so odkrili, da je mogoče človeško kri konservirati in jo iz osrednjih laboratorijev razpošiljati po deželi bolnišnicam, ki jo rabijo za nujno pomoč bolnikom, kateri so izgubili veliko lastne krvi. Razpošiljanje krvi, ki jo odvzemajo prostovoljnim darovalcem, se sedaj vrši že tudi iz Beograda.

Delavski pravni svetovalec

Podpora porodnici (Bohinjska Bistrica)

Porodnica ima po zakonu o zavarovanju delavcev pravico do podpore za porodnice in sicer za čas šest tednov pred porodom in šest tednov po porodu v višini 3/4 dnevne zavarovane mezd. Za one dni, ko v tem razdobju dela in zasluži, se ji podpora odtegne. V vsakem slučaju pa ima pravico do podpore za dojenje, ne glede na to ali je v službi ali ne. Če Vam Okrožni urad te podpore ni dal, zahtevajte pismeno odločbo zoper katero se boste lahko pritožili.

Odškodnina iz ljubezenskega razmerja (Pekre)

Vprašanje: Imel sem rad dekleta, ki se mi je že po 14. dnevi spolno udala. Ker pa mi je pozneje povedala, da ni zdrava in da sploh ne bo imela otrok, sva se zopet razšla in se hočem jaz sedaj poročiti z drugo, a ona zahteva, da moram plačati 10.000 din odškodnine, sicer grozi s tožbo. Ali sem dolžan ji kaj plačati, čeprav ji zakona nisem nikdar obljubljal.

Odgovor: Ako zakona niste obljubljali, že radi tega niste dolžni nobene odškodnine. Če pa Vaša prva prijateljica ni zdrava in ne bi imela otrok, tudi radi tega ne more zahtevati odškodnine, ker bi bili upravičeni iz teh razlogov razdreti sklenjeno zaroko.

Sezonski delavec za Francijo (Celje)

Za pogoje sprejema sezonskih delavcev v Francijo vprašajte pri Delavski zbornici v Celju, kjer bo zastopnik Delavske zbornice pisal v Ljubljano, če nima tam kakih podatkov ali vprašal na mestno občino ali na glavarstvo. Morda imajo točnejše podatke pri borzi dela, ki ima v Celju svoje prostore v Razlagovi ulici 5. Koliko bi znašali potni stroški, nam ni znano. To boste morda zvedeli pri »Putniku« v Celju. Kdo plača te stroške, je stvar dogovora. Dejstvo, da še niste bil sezonski delavec, Vam menda ne bo na poti, če ste sicer zdrav in sposoben delavec.

Pomočniški izpit vajenke (Štore)

Obrtni zakon določa v §u 263 o učni dobi vajencev, da ista ne sme biti krajša od dveh in ne daljša od štirih let. Minister za trgovino sicer lahko z uredbo določi učno dobo v posameznih obrti, toda doslej je še ni določil, posebno ne za krojaško obrt. Ako torej mojsterca izjavi, da je vajenka, ki je že izvršila vsaj dve leti učne dobe, že sposobna za pomočniški izpit, bi se jo moralo prepustiti k izpitu. Pritožite se pri obrtni oblasti sreskega načelnstva.

VABILO

NA REDNI LETNI OBČNI ZBOR

„Delavskega doma“ r. z. z o. z. v Mariboru

ki se bo vršil v petek, dne 24. aprila 1939 s pričetkom ob pol 6. uri zvečer v dvorani na Ruški cesti št. 7 (vhod na dvorišču).

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega rednega občnega zbora;
2. poročilo načelstva;
3. poročilo nadzornega odbora;
4. sklepanje o letnih sklepih računih, o podelitvi razrešnice načelstvu in nadzorstvu;
5. sprejem novih zadružnih pravil;
6. volitev novega upravnega odbora in namestnikov;
7. volitev novega nadzornega odbora in namestnikov;
8. predlogi in pritožbe članov;
9. razno.

Če občni zbor ob napovedani uri ni sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor na istem mestu, ki sklepa ob vsakem številu navzočih ali zastopanih deležev. (§ 21. zadr. pravil.)

Maribor, dne 7. aprila 1939.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13

priporoča: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Velikonočna darila



VABILO na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Štarske hranilnice in posojilnice r. z. z o. z. v Mariboru

ki se bo vršil v petek, dne 28. aprila 1939 s pričetkom ob 4. uri popoldne v zadržni pisarni na Ruški cesti št. 5.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega rednega občnega zbora;
2. poročilo načelstva;
3. poročilo nadzorstva;
4. sklepanje o bilanci in podelitvi razrešnice načelstvu in nadzorstvu;
5. sprejem novih zadružnih pravil;
6. volitev novega upravnega odbora in namestnikov;
7. volitev novega nadzornega odbora in namestnikov;
8. predlogi in pritožbe članov;
9. razno.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa brez ozira na število zastopanih glasov. (§ 33 zadr. pravil.)

Maribor, dne 7. aprila 1939.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

MAMICE!

Oglejte si na novo do-spele najmodernejšee otroške vozičke po zelo ugodnih cenah

JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor,
Tattenbachova ulica 14, vogal
Ptujška in Tržaška cesta

MALI OGLASI

Nasi čitatelji kupite najcenejše pri naših tiskarstvih

Franc Kormannov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

„FOX“ terpentin-krema je nenadkriljiva

Vazelin in pravi gumitrans Vas varuje v snegu dežju in blatu najbolje pred prehladom.

Priporoča se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom r. z. z o. z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18, se priporoča cenl. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra izdelava.

Kdor hoče dobro kavo piti mora h

„KAVALIRJU“

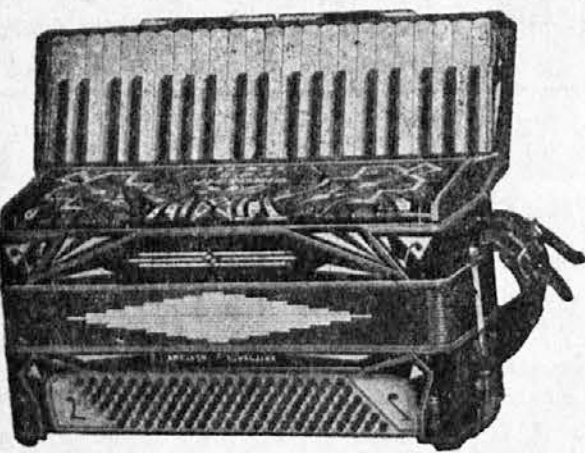
iti. „Kavalir“ specialna trgovina za kavo, čaj in čokoladne specialitete.

ZIDAJTE POCENI!

Nosilce, betonsko železo, ograje, cevi, vsakovrstno okovje dobite zelo poceni, rabljeno ali vendar zelo dobro ohranjeno pri tvrdki

Justin Gustinčič, Maribor,

Tattenbachova ul. 14 in Ptujško Tržaška cesta.



»Victoria«

Zahtevajte cenik!

Glasbeniki, oglejte si brez-obvezno zalogo vseh vrst inštrumentov pri strokovnjaku

Dorjath Jakob
Ljubljana, Frančiškanska 3

Mesarja

Ivan Krušič

Ljubljana - Šiška

Moste: Prešernova ulica 8
Ljubljana VII.: Knezova 37
Telefon 34-91



Vedno prvovrstno volovsko, telečje in svinjsko meso, čista domača svinjska mast in svi mesni izdelki po najnižjih cenah. Se priporoča za obisk.

Velikonočne šunke

Kranjske klobase, vsakovrstni mesni izdelki, mesne specialitete, suho meso la, suha slanina itd.

Osenar Janez LJUBLJANA

Tomšičeva ulica šte. 3
Telefon Interurban šte. 24-30

Pazite na našo znamko!

Celuloidne ščite za vrata Celuloid v ploščah

naročate pri

J. Zrnec, Ljubljana,
Kopitarjeva ulica 1

Puch Phänomen NSU

kolesa
motorji
kolesa
motorji
motorji

Kvalitetni izdelki! — Na ugodna mesečna odplačila.



IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva 7

Nova knjigoveznica

kartonažna in galanterijska delavnica

LJUBLJANA,
Gospodarska cesta št. 13



se priporoča za vezavo vsakovrst. knjig, brošur, poslovnih knjig itd. Izdeluje vse vrste koledarjev, različne etuije za jedilno orodje ter vsa v stroko spadajoča dela. Skrbna izoršitev. Cene solidne.

Priporoča se oblastveno koncesionirano elektrotehnično podjetje

HAVLIČEK FRAN - LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 5, telefon 3421 - Stanovanje: Zalokarjeva ulica št. 13 (Tabory

Napeljava in poprava elektro-inštalacij za luč in motorno silo v mestu in na deželi kakor tudi na omrežju Banovinskih elektrarn. — Načrte in prijave za priklop inštalacij na Ljubljansko mestno, drugo ali Banovinsko električno omrežje izvršim za po mojem podjetju izvršena dela brez naplčila. Strokovna popravila elektrotehničnih aparatov, special-motorjev itd. Predelava električnih likalnikov, kozmetičnih aparatov. Specialna delavnica. Blokiranje - odpravo radio motenj. Postrežba točna in vestna. Pojasnila brezplačno. Cene zmerne. Priporočila odlična. — Telefon samo 34-21.



Električne črpalke vedno v veliki izbiri na zalogi. — Cene nizke.

SLAVO KOLAR
LJUBLJANA

Tyrševa c. 25 Tel. 24-66

**Cement
Apno
Betonsko železo
Trsje**



ter ves gradbeni material po najnižjih cenah vedno pri

Pinter & Lenard, Maribor

**Štampilje, etikete,
emajlirane tablice in
hišne številke**

dobavlja Teodor Rabič, Ljubljana,
Miklošičeva cesta 13

Boris V. Simandl

specijalna mehanična delavnica za pisalne, računske, knjigovodstvene stroje in registr. blagajne

Ljubljana, Dvořakova 3 Tel. 24-07

J. Košar nasl. D. Cotic

kleparstvo in vodovodna inštalacija
Ljubljana, Hrenova ulica 7

„NA-NA“

**Gostilna pri Korlenu
LJUBLJANA - TYRŠEVA CESTA**

Se priporoča Karol in Angela Rosenwirth

NAHTIGAL in SIN

ključavničar

klepar

vodovod

centralna kurjava

LJUBLJANA, Tyrševa c. št. 41

TELEFON INT. šte. 38-86

Fr. Mauser

česalni salon za dame in gospode

v Kopališču Okrožnega urada

Ljubljana

Miklošičeva cesta 20

Špeletič Albert

soboslikar

Ljubljana

Krakovski nasip 26

Telefon 31-75

Delo solidno! Cene konkurenčne!

Klišee

eno- in večbarvne

**„JUGOGRAFIKA“
LJUBLJANA**

Sv. Petra nasip št. 23

PRESKER, LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 14

Trpežna
in športna

KOLESA

v odlični
kakovosti

A. GOREC, Ljubljana,

družba z o. z.
poleg nebotičnika